

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΒΔΗΡΩΝ

Διαμαντής Τριαντάφυλλος
Προϊστάμενος της 10^{ης} ΕΠΚΑ

Κωνσταντίνα Καλλιντζή
Αρχαιολόγος της 10^{ης} ΕΠΚΑ

Οι ανασκαφές στα αρχαία Άβδηρα άρχισαν το 1950 από την Αρχαιολογική Εταιρεία με διευθυντή τον Δημήτρη Λαζαρίδη και συνεχίστηκαν από τις Εφορείες Καβάλας και Κομοτηνής. Η έρευνα στο Πολύστιλον διεξάγεται από την Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Καβάλας. Τα ευρήματα αρχικά στεγάζονταν στο Μουσείο Καβάλας. Από το 1973 φυλάσσονταν στο Μουσείο Κομοτηνής, την Αρχαιολογική Συλλογή Αβδήρων και την αρχαιολογική αποθήκη Ξάνθης.

Η ανέγερση του Μουσείου άρχισε το 1989 σύμφωνα με την αρχιτεκτονική μελέτη των Αρχιτεκτόνων-Μηχανικών του Υπουργείου Πολιτισμού, Γιώργου Πολυχρονίου και Νίκου Φιλίππιδη. Το κτήριο ολοκληρώθηκε το 1992, κρίθηκε όμως απαραίτητο να γίνουν εκτεταμένες επεμβάσεις στη διαμόρφωση και τον εξοπλισμό των εσωτερικών χώρων. Η μελέτη και

ο συντονισμός κατασκευής της έκθεσης ανατέθηκε στον Δρα Αρχιτέκτονα-Μηχανικό Νίκο Σουλάκη. Στο εκθεσιακό πρόγραμμα συνεργάστηκαν η 10^η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Καβάλας και η 12^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Καβάλας. Τη διεύθυνση είχε η 10^η Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Κομοτηνής, η οποία και υλοποίησε

Το Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων.

Άλλες φωτογραφίες: Α. Παπαδημητρίου

Τμήμα της ενότητας Δημόσιος Βίος.

το πρόγραμμα. Τα εγκαίνια έγιναν στις 20 Ιανουαρίου 2000.

Η έκθεση αναπτύσσεται στο ισόγειο και τον όροφο του κτηρίου, σε εμβαδόν 350 τ.μ., και καλύπτει τη χρονική περίοδο από τον 7ο αι. π.Χ. μέχρι τον 13ο αι. μ.Χ.

Αμέσως μετά την είσοδο, υπάρχουν πίνακες με το σύμβολο της πόλης, τον γρύπα, τα μυθολογικά στοιχεία για την ίδρυση της και το ιστορικό της ίδρυσης του Μουσείου. Ακολουθεί χώρος με πλούσιο εποπτικό υλικό, ώστε ο επισκέπτης να ενημερωθεί σχετικά με τα ιστορικά

Αίθουσα ταφικών εθίμων «Δημήτρης Λαζαρίδης».

Οικοδομική και εμπορική δραστηριότητα.

στοιχεία της πόλης πριν από την περιήγησή του στην κυρίως έκθεση.

Η παρουσίαση των αντικειμένων έγινε σε τρεις κύριες ενότητες, οι οποίες υποδιαιρούνται σε επιμέρους θεματικές ομάδες. Επεξηγηματι-

κά κείμενα, φωτογραφίες, σχέδια, χάρτες και διαγράμματα, τοποθετημένα σε σταθερά σημεία στην αρχή κάθε επιμέρους ενότητας δίνουν επιπρόσθετες πληροφορίες στον επισκέπτη.

Η ενότητα Ι, **Δημόσιος βίος**, έχει ως πρώτο

Αντικείμενα από ταφικό τύμβο του 5ου αι. π.Χ.

Νομισματικοί «θησαυροί».

Αναπαράσταση γυναίκας ταφής, 3ος αι. π.Χ.

θέμα τη **θρησκεία** (επιγραφές θρησκευτικού περιεχομένου, ειδώλια και αντικείμενα θρησκευτικής σημασίας, αντικείμενα από το Ιερό Δήμητρας και Κόρης). Δεύτερο θέμα της είναι η **κρατική οργάνωση** (ψηφίσματα, νόμοι, κρατικά μέτρα, σταθμία και σφραγίσματα). Ακολουθεί η **νομισματοκοπία** (νομίσματα των Αβδήρων, άλλων αρχαίων πόλεων, ρωμαϊκά και βυζαντινά) και τέλος η **πολεμική δραστηριότητα** (διάφορα εξαρτήματα όπλων).

Η ενότητα II είναι ο **Ιδιωτικός βίος**, με πρώτο θέμα τις **επαγγελματικές δραστηριότητες** (εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για διάφορες εργασίες, προϊόντα βιοτεχνιών και εργαστηρίων της πόλης, εμπορική και οικοδομική δραστηριότητα). Το δεύτερο θέμα αποτελούν οι **οικιακές ασχολίες** των Αβδηριτών. Τα αντικείμενα που κυριαρχούσαν στην οικιακή ζωή ήταν τα πήλινα αγγεία, τα οποία παρουσιάζονται σε τρεις προθήκες. Ακολουθούν λυχνάρια και υφαντικά βάρη και, τέλος, μια προθήκη με αγγεία για αρώματα, η οποία μας εισάγει στο επόμενο θέμα, τον **καλλωπισμό** (ειδώλια, εξαρτήματα ενδυμασίας και κόμμωσης, σκέυη και σύνεργα καλλωπισμού, κοσμημάτα). Το τελευταίο θέμα της ενότητας αφορά την **παιδική ζωή** (παιχνίδια και χρηστικά αντικείμενα).

Η ενότητα III έχει ως θέμα **Τα ταφικά έθιμα**. Ο χώρος που την φιλοξενεί ονομάστηκε «αίθουσα Δημήτρα Λαζαριδών», επειδή θεωρήσαμε χρέος μας να τιμήσουμε με αυτόν τον τρόπο τον πρωτεργάτη της έρευνας των Αβδήρων. Η αίθουσα αυτή διαφοροποιείται από το υπόλοιπο Μουσείο, ώστε να δίνει μια υπαρκτική εικόνα, αποσκοπώντας στη συναισθηματική φόρτιση του επισκέπτη. Τους τοίχους της καλύπτουν προθήκες με ταφικά σύνολα και επιτύμβια στήματα. Στο κέντρο, σε ειδικά διαμορφωμένο και εξέχοντα χώρο, υπάρχουν αναπαράστασεις ταφών. Το τμήμα αυτό πλαισιώνεται από δύο μεγάλες φωτογραφίες με απόψεις του αρχαίου νεκροταφείου. Τοποθετημένες αντιδιαμετρικά, ολοκληρώνουν τη σκηνογραφική και δραματοποιημένη αντιμετώπιση του χώρου.

Κατά τον σχεδιασμό της έκθεσης κύριοι στόχοι ήταν η δημιουργία ενός σύγχρονου αρχαιολογικού μουσείου με έντονο εκπαιδευτικό

χαρακτήρα, αποβλέποντας τόσο στην επιμόρφωση των μαθητών όσο και στην ικανοποίηση του απαιτητικού επισκέπτη. Λόγω της φύσης του υλικού θεωρήθηκε ακατάλληλος ο τύπος μουσείου όπου κυριαρχούν τα έργα τέχνης και τα εντυπωσιακά ευρήματα, και παρουσιάστηκε ένα πλούσιο σύνολο χρηστικών αντικειμένων που δίνει πληροφορίες για την καθημερινή ζωή των αρχαίων Αβδηριτών. Με τη θεματική διάρθρωση αποφεύχθηκε και η τυποποιημένη χρονολογική κατάταξη. Παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη της πόλης και γίνονται εμφανείς οι σταδιακές αλλαγές στον τρόπο ζωής των κατοίκων κατά τις διάφορες χρονικές περιόδους.

Πρόθεση της Εφορείας είναι να μην παραμείνει το Μουσείο χώρος μιας στατικής μουσειακής έκθεσης, αλλά να μεταβληθεί σε κέντρο πολλαπλών πολιτιστικών δραστηριοτήτων, ώστε να συμβάλει δυναμικότερα στην πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής. Έτσι, θα οργανωθούν εκπαιδευτικά προγράμματα για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων μπορούν να γίνονται περιοδικές εκθέσεις αρχαιολογικού ή εικαστικού περιεχομένου καθώς και επιστημονικές συναντήσεις με αρχαιολογικά και ιστορικά θέματα¹.

Σημειώσεις

1 Για αναλυτική παρουσίαση του Μουσείου Αβδήρων βλ. Δ. Τριανταφύλλου-Ντ. Καλλιτζή, Αρχαιολογικό Μουσείο Αβδήρων, Το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και τη Θράκη, τεύχ. 14, 2000, σσ. 1-14.

Επιτύμβια ανάγλυφα του 1ου αι. π.Χ.

